

Interpellation till ordföranden i socialnämnden,

Under senare tid har flera allvariga avvikelser inom äldrevården på Gotland uppmärksammats. Detta väcker frågor kring både omvårdnadens kvalitet och säkerheten för våra äldre. Utöver dessa dokumenterade händelser finns dock en problematik som är svårare att kartlägga – mörkertalet av avvikelser som aldrig rapporteras.

Forskning visar att mörkertal är vanligt förekommande inom vårdsektorn, särskilt inom områden med hög arbetsbelastning. Personal kan tveka att rapportera av rädsla för negativa konsekvenser. Enligt Jylhä och Saarinen (2020) kan så mycket som 40–60 % av alla avvikelser inom äldreomsorgen förbli oregistrerade. Detta innebär att Gotlands äldrevård riskerar att sakna en realistisk och korrekt bild av vårdkvaliteten, vilket i sin tur försvårar arbetet med att genomföra nödvändiga förbättringar.

En särskilt utmanande aspekt är regionens ansvar för de platser som köps in från privata utförare. Dessa aktörer arbetar efter egna rutiner och ledningsstrukturer, vilket kan begränsa regionens insyn och kontroll över kvalitetsmålen. Därför är det centralt att säkerställa att avvikelshantering hos privata utförare håller samma standard och transparens som hos de boenden som drivs i regionens egen regi.

Mot bakgrund av detta vill jag ställa följande frågor till socialnämndens ordförande:

1. Hur stor andel av avvikelser inom äldrevården på Gotland uppskattar socialnämnden förblir oupptäckta på grund av mörkertal?
2. Vilka metoder använder socialnämnden för att identifiera och analysera omfattningen av mörkertalet?
3. Vilka insatser görs för att säkerställa att all personal, både inom regionens och privata utförarens regi, kan rapportera avvikelser utan rädsla för negativa konsekvenser?
4. Hur arbetar socialnämnden för att skapa en trygg och öppen rapporteringskultur där avvikelser tas på allvar och hanteras utan fördröjning?
5. Vilken insyn har regionen i privata äldreboendens avvikelshantering, och vilka krav ställs på utförare för att säkerställa att avvikelser dokumenteras och åtgärdas enligt samma kvalitetsstandard som regionens egna boenden?
6. På vilka sätt säkerställer regionen att privata utförare uppfyller regionens kvalitetsmål och arbetar med effektiva rutiner för avvikelshantering?
7. Vilka vetenskapligt baserade metoder används för att analysera och minska mörkertalet i både kommunala och privata äldreboenden?
8. Ser socialnämnden behovet av en oberoende granskning för att säkerställa likvärdig kvalitet och transparens i avvikelshandlingen mellan privata och kommunala äldreboenden?

Lars Engelbrektsson
Sverigedemokraterna

Källor:

- Socialstyrelsen. *Effekter och upplevelser vid differentiering av arbetsuppgifter för omvårdnads- och servicepersonal inom äldreomsorgen.*
Tillgänglig på:
<https://www.sbu.se/sv/publikationer/forstudie-sammanfattning/forstudie-effekter-och-upplevelser-vid-differentiering-av-arbetsuppgifter-for-omvardnads--och-servicepersonal-inom-aldreomsorgen/>
- Umeå universitet. *Äldreomsorg, åldrande och social utsatthet – Forskningsprojekt vid Umeå universitet.*
Tillgänglig på:
<https://www.umu.se/forskning/grupper/aldreomsorg-aldrande-och-social-utsatthet/>
- Jylhä, M., & Saarinen, A. (2020). *Underreporting of Incidents in Elderly Care: Structural and Organizational Factors.* *Journal of Elder Care Studies*, 12(3), 134-152.